

IVAN PREGELJ:

Magister Anton

ZGODOVINSKI ROMAN

"Izpil bom, Vaše blagorodje. Enkrat na zdravje štirim. Junaku izpred Gradiške in Stanjele, njegovi dobrotni in milostni gospe in še bodrima njiju sinovoma, ki naj ju Bog ohrani očetu in materi sorodna po duhu in časti."

Spregovoril pa je bil obenem po bukovsko, po nemško, po laško in po domače. Potem je nagnil in pil dolgo, do dna. Pa se je dvignil in štirikrat poklonil molče. Grajski se je zasmel, se mu približal in ga potrepal po ramenu.

"Kraševac, kakor gre."

"Kraševac!"

"Njegov oče?"

"Bil je v vojski pod vojvodo Brunšviškim. Zdaj pa je v grobu."

"Ha! Si morda tudi vojaški? Ali bi sukal meč?"

"Nisem se učil. Pa temu se takoj privadam, če bo sila."

"Zadovoljen sem z njim, sprejemem ga v službo," je zaključil grof.

Magister ni vedel, kaj naj reče, kako naj pove, da ne išče službe. Pogledal je po gospe, ki je umela in pojasnila svojemumu možu, da je magister že v škofovi službi, kakor je povedal, in da se je prišel le vljudno predstaviti. Grof je hotel nekaj go-drnjati. Tedaj je grofica rahlo segla po njegovi roki in sama začela izpraševati magistra.

Magister je odgovarjal prožno in lahko. Pa se je sam sebi ču-dil in ni vedel, kako da ni v za-dregi. Izpraševal je sam pri sebi: "Ali mi je ta lahkota iz vrča, ki sem ga izpraznil? Ali pa je le beseda te dobre besede taka? Tako mehka, prikupna? Dobra Penelopa! Srečna! Bog ti vrni in še tvojima otrokoma!"

Pripovedoval je o sebi in svo-jih potih, o škofu Vrbanu in njega delovanju, o novi šoli v Rimu, odkoder ga je prečistiti zval domov v Gornji grad, o na-menih duhovskih in cesarskih ljudi, kako bi zatrli krivo vero, o vsem, kar ga je gospa vprašala. Videl je, da ji odgovarja všečno, opazil pa je tudi, da se grajski gospod dolgočasi. Zda-jci je stari vojak zamahnil z roko in vzkliknil:

"Marano! Ali veš, kaj je Ma-rano?"

"Vem, visokorodni," je odgo-voril magister. "Trdnjava je, ki so jo Benečani ukradli cesarju."

"Pa se cesarski še ne mislijo zgeniti?" je rečal Kobencelj.

"Ne vem," je odgovoril magis-ter.

"Ne mislijo!" je povedal brid-ko grajski sam. "Mi pa smo osem let krvaveli, kaj dem osem let. Deset let smo stali v boju. Da imamo zdaj sramoto in — vrag naj jaše vsem skupaj dušo, kakor bi dejal rajni Frankopan."

Začel je pripovedovati o voja-ških delih tega odličnega voj-skovodje v cesarski vojski proti Benečanom, omenil njegovo bojno srditost in zadnji neus-peh, kako je zašel v zasedo in ga je polu mrtvega ujel Vetturi in ga poslal v Benetke, kjer so ga kazali ljudem v železni klet-ki kot ranjenega leva.

Solnce se je bilo medtem nag-nilo. Grajska gospa je potegnila pleteno ogrinjalo tesneje okoli pleč in pogledala na moža. Umel jo je in dejal magistru:

"Velja! Sprejemem te torej v svojo službo!"

Zopet je strmel magister, o kakšni službi govori. Tedaj pa je Kobencelj dopovedal:

"Preden odpotuješ, ti napi-šem pismo, da ga ponesesh gos-podu Vrbanu."

Magister se je naklonil in od-dahnil. Grajska gospa se je dvignila in mu pokimala.

"Smeš iti!" ga je odslavil gra-ščak.

Magister je šel, koder je pri-šel. Pes, ki mu je bil preje sko-čil nasproti, se mu je postavil kakor za stražo ob stran in šel

za njim, dokler ni graščak poz-val živali nazaj pred svoje noge: "Luder, tu!" —

Magister pa je tedaj začutil, da ni prav trden v nogah. Pri-srču mu je bilo lahko in težko obenem, a v omotici, ki mu je vstajala iz vina, ni vedel, ne čemu mu je lahko, ne čemu mu je težko. Vrnil se je na dvorišče, kjer, je prej govoril s konjarjem in Polono. Nikogar ni opazil. Pospešil je korak, da bi šel ravo, in je stopil v grajska vrata. Tedaj se je zgenilo v temnem kotu. Magister je osupnil. Pred njim je stala Polona. Bila se je umila, počesala in preoblekla. Čudno toplo se je obudilo v ma-gistru in je dejal:

"Tako, lej! Po petnajstih le-tih, Polona, se zopet vidiva!"

"Gospod Tone! Toliko sem mislila na Vas!" je rekla in je čul, da ji gre na jok.

"Da si?" je vprašal in ni ve-del, kaj se godi z njim in se je neumno nasmešnil, povedal, da je pijan, srečen pa vesel. Stegnil je roko, a dekle se je odmeknilo.

Potem pa je pripovedovala hi-

tro, kakor s čudno hvaležnostjo; hvalila je:

"Z rajno Jero sve toliko go-vorili o Vas. O, da je morala umreti! Kako bi Vas bila zdaj vesela. Toliko se je nadejala; otrok jo je skrbel. Kje je zdaj njen Pavle?"

Magister je povedal, potem pa je iskal, kako bi še sam svoje srce razodel. Ni našel besede. Pač pa se je domislil čudnega pisma, ki ga je bil prej izročil dekletu. Spet je vprašal, kakor prej:

"Pa tista druga, ki je tudi Polona? Ali je kaj rekla, ko je pismo dobila?"

Polona se je zmedla, pogledala ostro magistru v obraz in me-nila prav vsakdanje:

"Kaj bo rekla! Vesela je, pa se je zahvalila."

Pri priči je rezko stegnila roko in dejala:

"Pa zbogom, če se nič več ne vidiva!"

"Nič več?" je vprašal magis-ter.

"Morda nič več. Zdravi osta-nite! Hvala Vam," je rekla in

šla, preden se je magister dodo-bra zavedel. Ugibal je, čemu se mu je dekle neki zahvalila. Ni ugenil. Potoglav in še ves zmeš-an se je vrnil k vikarju.

"Kraški Ulis, kako torej?" je vprašal vikar. Magister je ve-del za prvo povedati, da je mo-ral piti do dna.

"Iz velike majolike s cesar-skim orlom?" je vprašal vikar. "Nisem gledal na sliko, iskal sem dna," je povedal magister.

"In ga našel, odkril? Izpil?"

"Radi vljudnosti. Pa sem zdaj zato pijan."

"Nič ne de! Pred vojakom rešil čast? 'Marano?'"

"Marano."

"In prav povedati vedel?"

"Znal."

"In o Frankopan, ki naj mu 'vrag jaše dušo'..."

"Slišal."

"Torej zopet eno izkušnjo srečno prestal? Nič prevrgel ali razbil, nič polomil, nikamor telebnil?"

"Ne da bi vedel, gospod vi-kar."

"Galjot! Objel bi te!"

"Za trenutek je vikar utihnil."

Nato je vprašal zvedljivo:

"Pa Polona? Ali si jo videl?"

"Videl," je odvrnil magister in povedal, kako, pa omenil še pisma, ki ga je nosil oni drugi Poloni.

"Poloni? Kateri pa?" je vprašal vikar in se začudil. Magister je povedal bolj natančno, a pri-zanesljivo:

"Poloni, ki je žena Jurija Stradiota."

(Dalje prihodnjič)

Ameriška Domovina v prvem lednu julija zaradi počitnic osebja ne bo izšla

Naročnikom in vsem ostalim bralcem Ameriške Domovine vljudno naznanjamo, da ne bomo izdali lista v tednu 4. julija. Urad in tiskarna bosta zaprta od sobote 1. julija do ponedeljka 10. julija.

To bomo storili iz razloga, da bodo lahko dobili vsi naši uslužbenci toliko potrebne počitnice, kar bi bilo sicer neka-terim nemogoče, ker je število osebja premajhno, da bi moglo postopno na počitnice.

Dopisnike, tajnike društev in vse ostale prosimo, naj svoja poročila pošljejo preje, da jih bo mogoče pravočasno objaviti. Prosimo vse, da vzamejo to vest blagohotno na znanje.

V BLAG SPOMIN
OB ČETRTI OBLETNICI ODKAR JE V GOSPODU PREMINULA NAŠA LJUBLJENA SOPROGA, MATI IN STARA MATI

Frances Jancar

Izdihnila je plemenito dušo dne 29. junija 1968.

V miru božjem zdaj počivaj, draga, nepozabna nam, v nebesih rajsko srečo uživaj do svidenja na vekomaj.

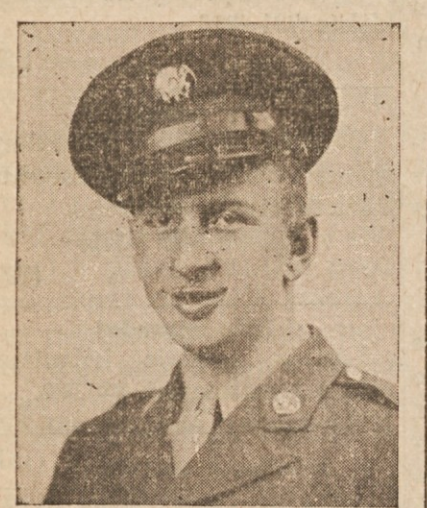
Zalujoci:

soprog JOHN JANCAR, hčerka FRANCES, poročena RYMUT, zet EDWARD, hčerka MILLIE, vnučinja FRANCES, vnuki EDWARD JR. JAMES in JOHN RYMUT.

Cleveland, O. 29. junija 1972.

PRI NOVE POSLU — Sidney Poitier se je uveljavil kot filmski igralec, sedaj pa preskuša svoje sposobnosti tudi pri snemanju. Na sliki ga vidimo, ko razlaga svoji soigralki Esther Anderson v Londonu pri snemanju filma "Topli december" njeno vlogo.

V blag spomin

23. OBLETNICE SMRTI NAŠEGA NIKOLI POZABLJENEGA IN VEDNO OD NAS LJUBLJENEGA NESREČNEGA SINA, BRATA IN NEČAKA

Corp. Frank Hren-a

ki je v boju nekje v Nemčiji za svobodo in ljubezen svoje domovine žrtvoval svoje mlado življenje 29. junija 1944 v najlepših letih

Kruta vojna, kaj si storila, kako neusmiljen je tvoj meč, sina brata, nečaka si ugrabila za nedolžno žrtev izbrala si ga.

Spočij se v zemlji tuji, sin, nečak in bratec dragi, saj križ nam sveti govori, da vid'no se nad zvezdami.

Tvoji zalujoci:

BRAT in SESTRA ter Tvoja zalujoča teta MRS. ROZI MALOVAŠIČ.

Cleveland, O. 29. junija 1972.

V BLAG SPOMIN

ČETIRTE OBLETNICE SMRTI NAŠE LJUBE SOPROGE, MATERE IN STARE MATERE

Mary Zdešar

ki je preminula 29. junija 1968.

Štiri leta so minila, odkar Te več med nami ni. Žalostna so naša srca, solze zalivajo nam oči.

Hladna zemlja Tebe krije, srce ljubeče več ne bije. Spomin na tebe še živi in bo do konca naših dni.

Zalujoci:

TOMAŽ ZDEŠAR, soprog HČERE, VNUKI IN VNUKINJE SESTRE IN OSTALO SORODSTVO

Cleveland, O. 29. junija 1972.

"Poglej, tukaj v Ameriški Domovini je zopet oglaševanih nekaj prav poceni predmetov!"

"Tako priliko je treba izrabiti, da se prihrani nekaj dolarjev."

"Pomni, draga ženica, vsak cent se pozna, ki ga moreva prihraniti."

"Zato vsak dan pregledjva Ameriško Domovino, ne samo novice in drugo berilo, ampak tudi oglase. Trgovec, ki oglašuje v Ameriški Domovini je zanesljiv in pri njem kupujva."

Admiral
DUAL-TEMP® QUALITY REFRIGERATOR/FREEZER
120 cu. Ft. - Model T1323

PACKED WITH "PLANNED CONVENIENCE" FEATURES ... INCLUDING AUTOMATIC DEFROSTING REFRIGERATOR

Offering exceptional capacity and convenience in such compact cabinetry, this new Admiral Dual-Temp stores 88 lbs. of frozen food and has 9.51 cu. ft. of general refrigerator space. Deluxe features include: "Two-Temp" independent temperature controls, full-width porcelain crisper for fruits and vegetables, butter compartment, full-width egg storage compartment, glide-out tip-proof shelves, extra-large refrigerator door shelves for tall bottles. Automatic defrosting refrigerator only. Seamless cabinet and door liners are easy to clean, have no crevices for dirt to hide in—they resist stains, will never crack or peel. Double-seal magnetic door gaskets. Famous "penny pincher" power unit. 61½" h., 28" w., 26½" d.

EASY MONTHLY PAYMENTS

NORWOOD APPLIANCE & FURNITURE
JOHN SUSNIK & SONS
6202 St. Clair Avenue